

RELACYA RZECZY WISTA,

O Szczęśliwey Generalney Báltálj, między
Woyskami Jego Cárskiego Wieliczeństwa, y
Krola Jego Mości Szwedzkiego uczyniony, nie
daleko od Pultawy, die 27. Iunij, Año 1709.
przyssłana od Ich Mościow PP. Ministrów
N. CARA Jego Mści, Iásnie Wielmo-
żnemu I. Mości P. Woiewodzie Bel-
zkiemu, Hetmánowi Wiel: Kor.

W Ostatnim liście Naszym oznáymiliśmy: Iż
20. *praesentis*, z całym Woyском przez Rzekę Worskę,
przeszedszy, na tcy stronie tcy Rzeki, o milę małą od Nieprzyja-
cielskiego Woyśka stánęliśmy, po tym die 24. *eiusdem*, poszliśmy
daley z całym Woyском, y tylko o ćwierć mile od Nieprzyjaciela
lokowaliśmy się, który żeby na nas *insperate* nie nápadł, uczynili-
śmy oko Obozu Tránzament, a Káwalerya Nasza na prawym skrzy-
dle między lasem lokowana była; między która kilka Redut ztobio-
no, ludźmi y ármatami osadziwszy, y tak Jego Cárskie Wieliczeń-
stwo do áttakowania Nieprzyjaciela wszelką gotowość uczynić ro-
zkazał; iednak Nieprzyjaciel podług swojej zapalczywey odwagi,
w tym Nas uprzedził, álbowiem 27. *currentis* na rozświtanie z ro-
wow y miejsc skrytych, w których on przez całą noc swoje Woy-
sko całe uszykowane miał, na Naszą Káwalerya, tak z Káwalerya,
iáko y Picchotą z taką furją nápadł, że choć wielokrotnie z wielką
szkodą od Káwalerji Naszey y od Naszych Redutow, do których
przytápil był, odegnány, iednak Káwalerya Naszą, ponieważesmy
oney tak prędko Infánterya Nasza sekundować nie mogli, mało co
po tym ku Retránzamentowi Naszemu wstąpić musiała, ále znowu
prętko zástánowiwszy się, Nieprzyjaciela áttakowali, y lowe onego
skrzydło całe zbili; a Generała Májorá Szlipenbacha tym skrzydł-
kommanderuiącego w niewolę wzięli. *Interea* ordynował JEHO
Cárskie Wieliczeństwo Xiążęcia Jego Mości Mężykowá i przy nim
Generała Leytnántá Rencelá z pewną częścią Káwalerji y Infánte-
ryi ku Pultawie, *in occursum* Nieprzyjacielowi, żeby ieszcze idące ná

ruk.

• **fukkurs Woyská iego y w szancách znayduiącego się Generała Májora Rozena z Woyskami ich atakować, y pomienione Miasto od obleżenia całc uwolnić.** Xiażę tedy lego Mość spotkawszy na drodze Nieprzyacielski *Corpus*, w rezerwie we trzech tysiącach zostawiający, który oni postawili przy lesie w tyle swojego prawego skrzydła atakował, y w krotce zniósł; tak, że żaden z nich nie został się, oprocz tych, którzy w niewola wzięci; po ktorey akcyi Xiażę lego Mość do Generałaego Obozu wrócił się, a Generałowi Leytnantowi Rencelowi kazał przećwować Marszałku Pułtawic, za ktorego przybyciem reitorował się General Major Rozen z trzema przy nim będącemi Pułkami, do zrobionych przed Miastem Szanców, który od pomienionego Generała Leytnanta Rencela tam atakowany, po krotkiej uczynioney rezystencyi musiał ze wszystkimi przy nim znaydującemi się ludźmi, na dyskrecyja zdać się. *Interim* Nieprzyacielska Kawalerya od Kawaleryi naszej przy generalnym Woysku opponuiący się ustąpiwszy, z swoją Infanteryą znowu się złączyła, y uszykowali całc swoje Woysko, do Battalij przed frontem z cwiere mile, od Naszego Obozu. W tym lego Carskie Wieliczeństwo *exnunc* rozkazał dwóm Liniom Infanteryi naszej z Tranzamentu wystąpić, trzecia Linia w Tranzamencie zostawiwszy, y tak te Woysko uszykował, że Infanterya we szrodku, a Kawalerya na obu dwu skrzydłach postanowioną była. Prawe tedy skrzydło Kawaleryi kommanderował General Leytnant Bour, (ponieważ General Leytnant Ren w pierwszej akcyi; w ktorey on wiele experymetow swojej odwagi y dobrej Woyská dyspozycyi dał dowodow w bok postrzelony) a lewe skrzydło kommanderował Xiażę I. Mość Mężnykow gdzie iego prezencya bårdzo była potrzebna, fame zaś *Corpus* kommanderował wysoka swoją Osoba lego Carskie Wieliczeństwo y przy nim General Felt Marszałek Szeremetow, także Generalowie od Infanteryi Xiażę lego Mość Repnin y Halar, wspoł z Generalem Leytnantem Bellinkiem y z inszemi Generalami, każdy na swoim miejscu nąznaczonym, Artylleryą kommanderował General Leytnant od Artylleryi Bruz z znaczną probą męstwá y Woyskowej perfekcyi swojej, y kiedy Woysko nasze takowym sposobem do Battalij uszykowszy się, przeciwko Nieprzyacielowi poszło, w ten czas o dziewiąty przed południem godzinie *conflictus* y wielkicy ogień z obu dwu stron uczyniony iest, w którym Nasze Woysko tak męźnie y heroicznie na Nieprzyaciela następowało, że wszystkie Nieprzyacielskie Woysko *intra medietatē* godziny z małą utratą Woysk Naszych (co naybardziejcy iest w podziwieniu) tak Kawalerya iako y Infanterya całc zpędzona, tak dalece: że Szwedzka

Hża Infanterya i razu obrocić się nie mogła, ale bez przestanku od
 Naszych sepadami, bagnetami y pikami kłota, y aż do lasu publi-
 żey tam znaydującego się, iako bytło, pędzona y bita. Przy tym
Primario General Major Sztakielberk, po tym *General* Major Häm-
 melton, także *Feld Marszałek* Reinszeld, y *Xiażę* Witembeński kre-
 wny Krolewski, z wielą Pułkownikami y innemi Pułkownikami y
 Rotnemi *Officerami* z kilka tysięcy prostych *Zołnierzy* (których
 większa część zmuderowała i kōmi poddali się) niewola wzięci, i tak
 stądami od naszych pędzeni byli, a uchodzącego Nieprzyjaciela per-
 sequowała nasza Kawalerya, więcej niż półtory mile, poki konie w
 battalij zmordowane nie ustaly, tak dalece: że prawie od samej
 Puławy *in circumferentia* trzech mil y więcej wszystkie pola y la-
 sy Nieprzyjacielskimi trupami były ułane, y suponuiemy, że ich
 od ośmiu, do dziesięciu Tysięcy pobito. A iak wiele u nich Dział,
 Chorągwi, y kotłow wzięto, *in adiunctis*. O czym w tak krotkim
 czasie dowiedzieć się mogliśmy się, pożyłamy specyfikacya: O in-
 szych zaś okolicznościach, y *de quantitate* z naszej strony pobitych
 raniionych, *in posterum* o tym uczynimy relacya. I tak z łaski Nay-
 wyższego, solenna Wiktorya, o ktorey podobney mało słychać, y
 wiedzieć z małym trudem przeciwko hardego Nieprzyjaciela, chwa-
 lebnym Jego CARSKIEGO Wieliczeństwa orężem y personalnym
 heroicznym y mądrym przywodem otrzymana. Bo prawdziwie
 tu Jego Wieliczeństwo swoje heroiczna odwagę *prudentissimam*
magnanimitatem, i wojenna experyencya, nieustraszoną żadnego
 niebezpieczeństwa sercem swojej Carskiej i Wysokiej Osobie *in*
supremo gradu pokazał. Gdzie y kápalsz na Jego Wieliczeństwie
 kula prześrzelony, a pod *Xiażęciem* Jego Mością Męzykiem kto-
 ry także męstwą swego dość znaczne dał dowody, trzy konie po-
 strzelone. Przy tym y to wiedzieć potrzeba: że od Naszej Piecho-
 ty tylko iedną Linia, w ktorey znaydowało się dziesięć tysięcy z Nie-
 przyjacielem w Akcyi była, a druga do tej Akcyi ordynowana nie
 pospieszyła, ponieważ Nieprzyjaciela będąc od naszej pierwszej li-
 nij rozegnani, są pobici. Sam zaś *Krol Szwedzki* gdzie się znaydu-
 ie, do tad ieszcze *non patet*, gdyż iego nośidło w którym go przed
 tym w nogę ranionego noszono znalezione *in partes* rozstrzelane.
 Iakoz y *Feld Marszałek* Reinszeld źle *ominatur de statu* Onego, za
 Nieprzyjacielem daley w pogoń, także dla wzięcia bagazu Jego or-
 dynowani wczorajszego dnia *Generali* *Leytnantowie* od Gwardyi
Xiażę Jego Mość Galliczyn, z obiema Gwardyami, *Ingermalańskim*
 y *Astrachańskim* Pułkami, y *General* Bour z dziesięcią Pułkow Ka-
 waleryi, z kąd wyglądamy *in momenta* co uczyniono będzie. *Grass*

Piper z niektórymi Sekretarzami, nie mogąc ucieczką salwować się, przyjechał sam do Puław y otrzymał kwatyr. Wszystka Nieprzyjacielska Infanterya zgineła, także y od Kawalerji mało co się zostało, którzy się tedy obroca y dokąd uchodzić będą czas pokaże.

Die 28. Junij. Iasnie Ośw: Xiażę Legomość Mężykow za Nieprzyjacielem poszedł, za którym ieszcze kilka Pułkow Infanterji ordynowano. O Nieprzyjacielu tę mamy wiadomość: że Woyska nasze w bliskości od niego się znayduia y ieszcze go dogonić mogą, co się dalej stanie, o tym oznaymić nie omieszkamy.

P. S. Odebraliśmy wiadomość od pośtanych dla pogrzebienia ciał po Báltalij, że oni *in loco conflictu* y cyrcumferencyi naráchowali y pogrzebli Szwedzkich diał 8619. oprócz tych którzy w niewola wzięci. Od pośtanego zaś naszego Woyska za Nieprzyjacielem mamy wiadomość: że Nieprzyjaciel wchodzi spieszno z ostatkiem Woyska swojego, y iusz 3000. Wozow *in pradam* Naszym dostało się, także ranionych swoich sami zabiaia, y na drodze rzuciaia, wiekaiąc, nie się nie zaśtanowiwszy, iednak spodziewamy się, że te pośtane nasze Woyska wiekaiących Nieprzyjaciol dogonia y atakować będą.

Specyfikacya tego wszystkiego co pod czas szczęśliwey Báltalij pod

Puławą 27. Junij wygrancy, tak w niewola ludź, iako też y innych rzeczy y wzięto, co się mogło w pierwsze dwa dni sköputować.

Pierwszy Minister & Supremus Marschalcz & intymus Regni Consiliarius Graff Piper.

Generał Feltmár(zalek & intymus Consiliarius Graff Reinszele.

Generał Major Szlipenbach. Generał Major Sztákisberg.

Generał Major Rozen. Góral Major Hámelton. Pułkownik Xżo Witęberski.

P U Ł K O W N I C Y.

Apelgren. Horn. Enszeld.

OBERSZTERLEYTNANTOWIE

Sás, Frydrych. Adolf, Pain. S. Henryk Rybender Julius Moda.

Brunow. Wrängel. M A J O R O W I E.

Jahan Weyhemeier Stryk, Brunos; Reiter.

Rothmistrzow 11. Kápitanow 42.

W Z I E T O.

Kápitan Leytnánt 1. Drábátow 2.

Kornetow od Kawalerji 14.

Krolewskiego Dworu Kwátermistrz 1.

Choragwi Drágonńskich 29.

Pułkowych Kwátermistrzow 3.

Choragwi od Infanterji 93.

Porucznikow 53.

Choragiew Wołoska iedną.

Kornetow y Chorazych 53.

W tym Kompućie 6 Choragwi od

Adjutántow 3. Trębaczow 7.

Leyb Regimentu.

Pułkowych Cerulikow 4. Pisarzow 3.

Summá Standárow y Choragwi 137.

Underofficerow od Kawalerji y Infanterji 201. (2528).

Dział 4. bo wiecy w Báltalij nieprzyjaciel nie miał, ale zokłwił był w Obozie. Kottły iedne Srebrne od Leyb Regimentu konnego. Troie miedzi-nych kottłow. Ręcznego oręża wzięto wiele, ale chyba na potym wiadomość tego będzie, ponieważż nie mało onego pod czas Báltalij różnie rozebrali.

Prostyh Drágánow y Muszkieterow

Oboistow 12. Ceruliczekow 4.

Doboszow 24.

Z Káncelláryi Krolewskiej wsiędi.

Intymus Secretarius Cederhelm

Sekretarz Dyben. Káncellárystow 2.

Krolewski KáPELLAN, Norberch.

Summá wszystkich Niewolnikow 2978.